

Chronische vermoeidheid en SOLK bij jongeren

mogelijkheden van
behandeling door de
revalidatiearts.

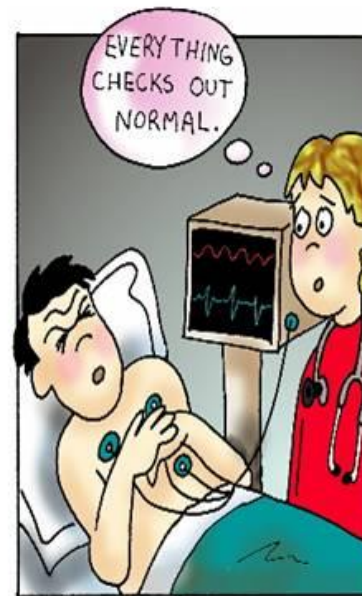
Jongeren

- Er zijn veel jongeren met langdurige klachten, vaak ook met schoolverzuim!
- Onderscheid tussen wat medisch verklaarbaar is en medisch onverklaarbaar is blijft lastig!
- Het systeem speelt een enorm belangrijke rol!
- Jongeren zijn vaak moeilijk te bewegen tot therapie, als ze niet zien wat het hen in het dagelijks leven gaat opleveren.

Somatisch Onvoldoende verklaarde Lichamelijke Klachten (somatoforme klachten)

- Lichamelijke klachten
- die langer dan 3 maanden duren
- geen somatische aandoening die de klacht voldoende verklaart

bv chronisch moe (CVS)
chronische pijn in
gewrichten / ledematen, rug
(niet: buikpijn, hoofdpijn)

UNF 19-1. Somatoform disorders

Copyright © 2003 Lippincott Williams & Wilkins.

Visie Groot Klimmendaal

Interne (klinische) revalidatie is mogelijk/nodig bij:

Somatoforme klachten

Wanneer er forse beperkingen zijn in het dagelijks leven, terwijl er geen duidelijke zichtbare kenmerken (meer) zijn van de klacht zelf.

Somatische klachten met somatoforme component

klachten waarbij de beperkingen niet in verhouding staan tot de beperkingen die je verwacht bij de somatische aandoening (bv rolstoelafhankelijk zijn bij hypermobiliteit)

Géén revalidatie bij duidelijke psychiatrische diagnose!

Waarom in de revalidatie?

- Omdat het gaat om afwijkingen ten opzicht van leeftijdgenoten in het houdings- en bewegingsapparaat.
- Omdat het participeren daarbij in het gedrang is.
- Omdat multidisciplinair werken met fysieke therapie en “psycho”- therapie noodzakelijk is.
- Omdat de psychiatrie alleen vaak vast loopt op de cognities van deze jongeren en hun ouders ten aanzien van het medisch functioneren van het houdings- en bewegingsapparaat.

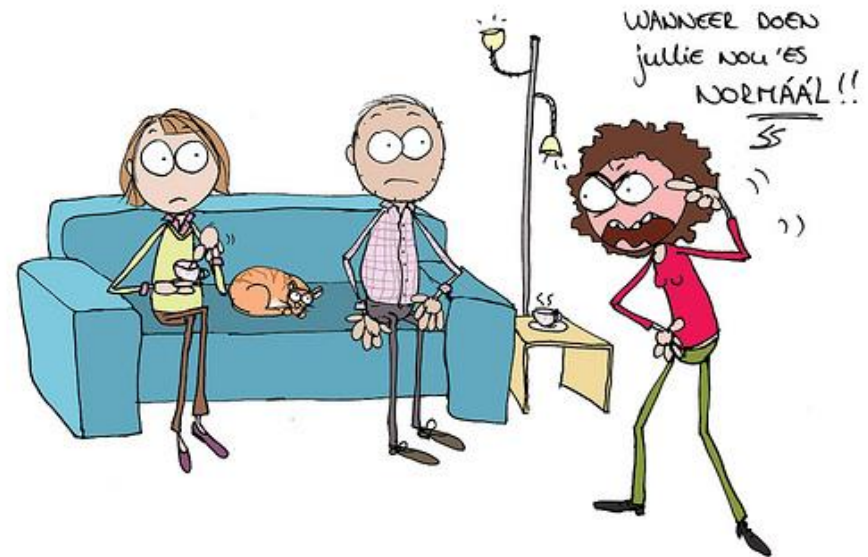
Wat kan er gebeuren in de revalidatie?

- Eerste onderzoek (poli RA/PA) met advies (en/of controle).
- Daarna advies therapie in de buurt (vaak psycholoog en fysio) en controle.
- Óf daarna dagdeelobservatie door therapeuten GK (fysiotherapeut, ergotherapeut, psycholoog, MW)
- Daarna evt klinische opname revalidatiecentrum (SOLK 12 weken).
- Na opname 8 weken 1 dagdeel per week nazorgmodule.
- 3 maanden na ontslag controle én fietstest.

Klinische behandeling SOLK

Doelstelling

Doel van de revalidatie is verbeteren, zo mogelijk normaliseren, van leeftijd conforme participatie in de breedste zin van het woord (school, sociale contacten, sporten, bijbaantje, uitgaan)

Ons revalidatieprogramma

- 12 weken opname op jongerenafdeling (8 bedden)
- Individuele therapie: fysiotherapie en ergotherapie
- Wekelijks psycholoog en maatschappelijk werk voor jongere
- Eens per 2 weken gesprek ouders met maatschappelijk werk
- Groepstherapie: fitness, zwemmen, judo, survival
- Weer opbouwen tot volledig (6 u/dag) schoolgaan
- Begeleiding bij weer oppakken van sport
- Begeleiding bij oppakken andere vrije tijdsbesteding
- Lotgenotencontact geeft erkenning en motivatie!
- Na ontslag: meestal 8 weken terugkom-ochtend (nazorgmodule)

Waarom klinisch?

- klachten bestaan vaak zeer lang, hele gedragspatroon moet veranderen
- Ouders komen er dan zelf niet doorheen, moeten ook een veranderproces doormaken
- Psychologische factoren worden vaak pas bij opname duidelijk
- Groepscontact is een positieve factor! Erkenning en begrip van leeftijdgenoten!

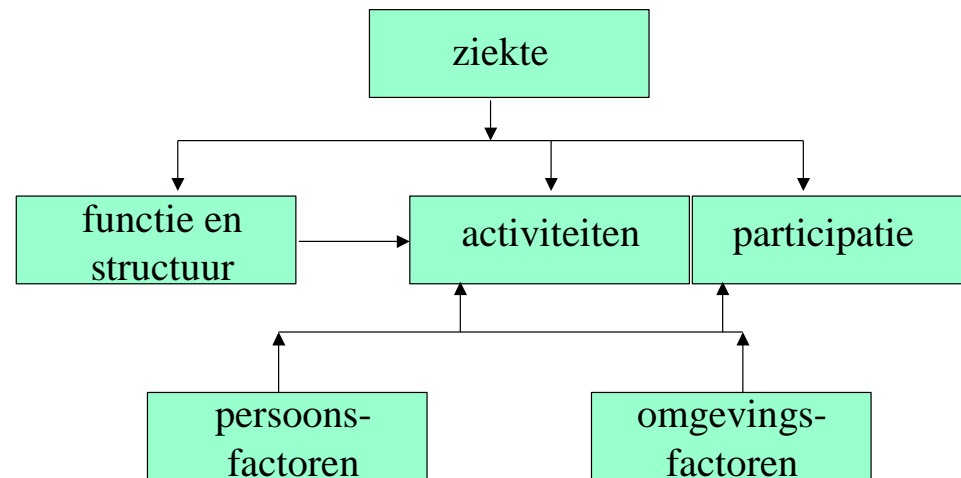
Wanneer?

- bij veel schoolverzuim / volledig schoolverzuim
- of langdurig bestaande klachten die veel beperken
- timing in overleg

Analyse

Per kind wordt gekeken waar behandeldoelen liggen!

International Classification of Functioning, Disability and Health

Fysieke factoren

- Conditie
- Cognities over conditie (als mijn hartslag omhoog gaat, gebeurt er iets engs, dus ik stop dan...)
- Leren ontspannen en aanspannen op het juiste moment
- Zien dat anderen met klachten wel die grens over kunnen/ gaan.....doet wonderen!

Persoonsfactoren

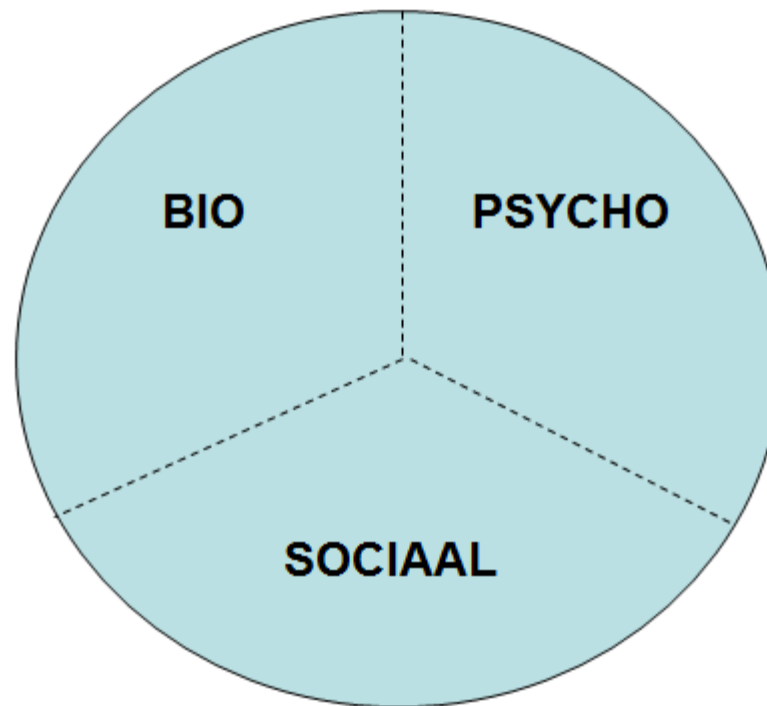
- Perfectionisme, de lat wordt te hoog gelegd
- moeite met het identificeren en beschrijven van gevoelens
- lichamelijke sensaties, die deel uitmaken van emoties, worden versterkt waargenomen
- vaak weinig fantasie/verbeelding

Omgevingsfactoren

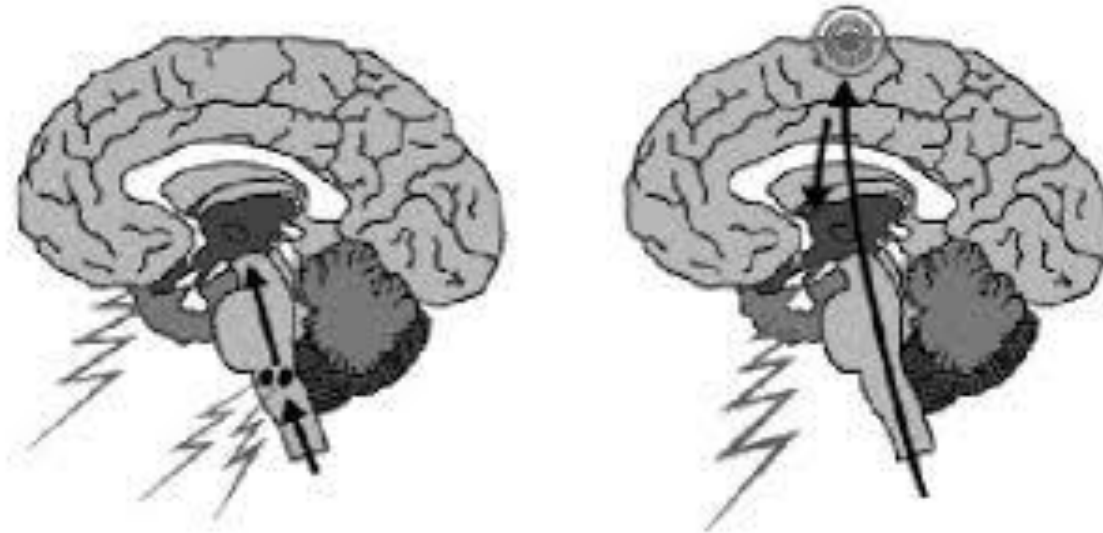
Kenmerkende karakteristieken binnen een gezin

- gezinsleden zijn zeer sterk op elkaar betrokken
- onvoldoende afgrenzing tussen ouders en kind
- kinderen dragen een zekere verantwoordelijkheid voor het welzijn van een of beide ouders (parentificatie)
- ziekte van het kind vormt een bliksemafleider voor conflicten in het gezin

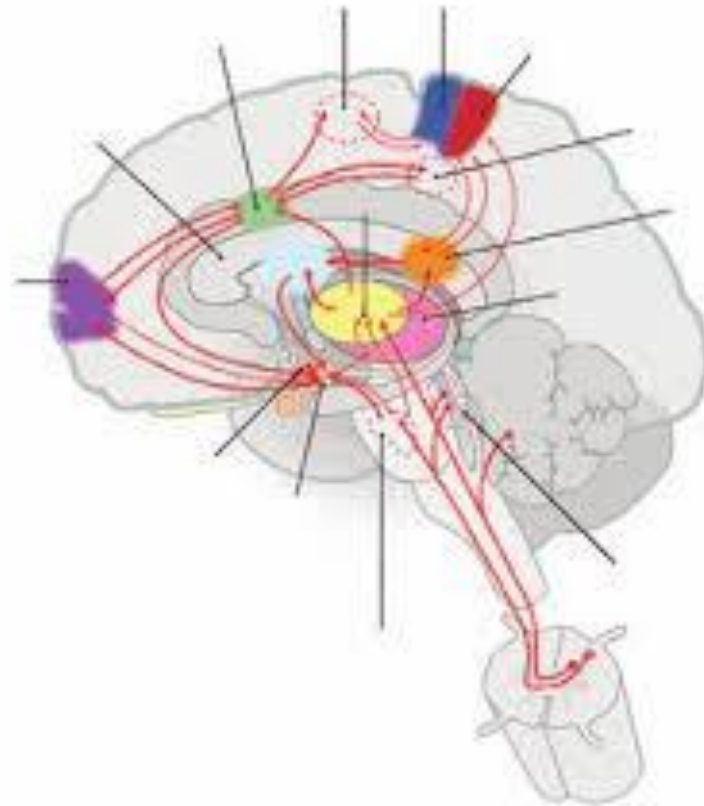
Het denkkader: het bio-psycho-sociaal model

Chronische pijn versus acute pijn

“snelkoppelingen”

Wie zijn er betrokken?

- Jongere en ouders!
- Revalidatieteam, gecoördineert door RA
- Schakelklas VSO Mariëndael, gecoördineerd door Brigitte Euser
- Mentor en teamleider/ contactpersoon eigen school
- Zo nodig consulent kinder- en jeugdpsychiater
- Zo nodig overleg behandelend arts(en)
- Zo nodig andere hulpverleners (BJZ, etc)

Integrale benadering

- Zowel fysiotherapie/ ergotherapie, als psycholoog / maatschappelijk werk werken aan dezelfde doelen
- Verpleging voert dezelfde lijn, coacht!
- Regelmatig vindt overleg plaats met VSO Mariëndael, waar jongeren tijdelijk naar school gaan.
- Revalidatiearts op de achtergrond betrokken, PA en psycholoog zetten grote lijnen uit.

Hoe te handelen bij SOLK?

- Bij :
  - langdurig verzuim (zonder duidelijke oorzaak) of
  - veelvuldig kort verzuim (ivm doktersbezoek)
  - vermoedens van somatisatie
  - afwezigheid bij sportvakken/activiteiten ivm pijn of vermoeidheid
  - afname van sociale contacten
  - minder alert in de klas (concentratieproblemen)
  - vermoedens van systeemproblematiek
- Systeem erbij betrekken /in kaart brengen systeem en evt hulpverlening.
- In gesprek met jongere en systeem: opbouwen volgens stappenplan (tijdcontingent).
- Eisen verlagen vanuit school (later opbouwen), gezinsondersteuning
- PM verwijzing revalidatie (houdings- en bewegingsapparaat)

Wat te doen als je aan revalidatie denkt?

Dan:

- Verwijs de jongere (iom huisarts) naar RA Groot Klimmendaal (bij twijfel: laagdrempelig overleg!)
- Jongere en ouders komen voor eerste onderzoek op GK bij RA/ ass, gesprek en lich oz (1 uur)
- Als wij denken aan opname volgt dagdeelobservatie (fysiotherapeut, ergotherapeut, MW, psycholoog, fietstest)
- Daarna gezamenlijk gesprek over wel of niet over gaan tot opname.

Motivatie van de jongere om te willen werken aan verandering van de situatie speelt een doorslaggevende rol!

Vragen?

s.t.winkel@grootklimmendaal.nl